

Häädemeeste Muuseumi kogud

Häädemeeste Muuseum on kogunud, säilitanud ja eksponeerinud museaale alates 1991. aastast.

Kogude kirjeldused

1. Häädemeeste valla ajalugu, üldiseloostus.

Kogus on põhjalikud uurimustööd valla ajaloo, arengust, pärimusest ja folkloorist. Fotokogus on jäädvustused Häädemeeste alevikust ja ümberkaudsetest küladest 1920.-1930ndatest, nõukogude perioodist ja tänapäevast. Häädemeeste piirkonda tutvustavad raamatud ja 30 aastat järjest ilmunud ajakiri „Häädemeeste elu“, milles põhjalikud artiklid erinevatest valdkondadest Häädemeeste vallas.

2. Kirikuelu.

Häädemeeste valla erinevates piirkondades asuvate kirikute (8) lood. Kõige enam on kogudes Häädemeeste luteri ja õigeusu kirikute leeritunnistusi ja laululehti. Uurimustöid ja fotosid on Häädemeeste nn imepastorist Ernst Gottlieb Jaeschest (1867-1945). Fotokogus on kirikuõpetajate ja preestrite fotosid, hulgaliselt on säilinud leerifotosid 1920-1940.

3. Koolielu.

Häädemeeste hariduselu alguseks loetakse aastat 1688, kui on teada esimese kooli tegutsemisest Häädemeestel. Koolielu kajastavad valla piirkonna erinevate koolide tunnistused, dokumendid, aabitsad, raamatud, õpikud, vihikud, fotod. Esemetest on tahvel ja krihvel, mõned puidust pinalid, sullepead. Nõukogude perioodist on koolivorm ja pioneeriajast erinevad esemed. Puidust koolilaud pärineb aastast 1964, kui avati Häädemeeste uus keskkoolihoone.

4. Purjelaevandus.

Olulise jälje meie piirkonna arengusse on jätnud purjelaevade ehitamine ja meresõit 19. sajandi teisel poolel ja 20. sajandi alguses. Kogus on kohalike meremeeste, kaptenite ja reederite dokumente, esemeid, laevade ehitamiseks vajalikke puutööriistu, purjekindad ja purjenõelad. Säilinud on üks sansukast ehk meremehekirst, kus meremees hoidis oma

isiklikke esemeid laeval olles. Muuseumil on siinsetes randades ehitatud purjelaevade register, samuti laevade ja meeskondade fotosid. Viimane purjelaev veeskati Kabli rannas 1930.

5. Rannakalandus.

Kalastamine on rannarahva tavapärase elu osa. Kalapüügiga teeniti raha ja lauale toodi söök. Nõukogude ajal mängisid suurt rolli kalurikolhoosid, mis ühendati lõpuks Pärnu Kaluri Kolhoosi alla. Kogus on kaluritele vajalikud kalapüügiriistad - erinevad võrgud, mõrrad, silmutorbikud, päästevestid, ujukid (käbad), vanimaid esemeid on peremärgiga noodavedamisepuu aastast 1882. Lisaks pootshaagid, jääkahv, kaluri tormiülikond ja saapad, vedruahing. Fotomaterjali on kohalikest sadamatest ja kaluritest.

6. Elu talutoas.

Talutoas on esemed, mida kõike oli vaja talus, nii tubastes kui välistes töödes. Vokid, kraasid, puust lauanõud ja tarbenõud. Võimasin, koorelahutaja, leivalabidad, kaelkoogud, leivaastja, kartulivõtulabidas, mida kasutati just siin piirkonnas liivase pinnase tõttu. Lisaks triikraud, kolginuiad ja pesukurikad. Riidekapp, voodi, häll, laud ja toolid annavad aimu talutoa olemusest umbes sada aastat tagasi. Samuti on talutoas üles seatud tehniline lahendus, et anda võimalus kuulata Häädemeeste murrakus jutte, kohapärimust ja laule, mis lindistatud aastal 1959. Toa nurgas seisab Häädemeeste rahvariites mannekeen. Kogus on naiste käsitööd – laudlinad, rätikud, pesu.

7. Kultuur ja seltsielu.

Kogus on fotosid ja dokumente Häädemeeste piirkonna isetegevuslastest 1920.-1930ndatel. Siinsetes külades harrastati teatrimängu, tegutsesid erinevad muusikakollektiivid. Helilooja Peeter Laredei kirjutas meie piirkonna tuntuima laulu „Hoia Häädemeeste randa“, juba 1898. aastal, mis kirjeldab rannarahva elu läbi nelja aastaaja ning siiani seda laulu ka lauldakse.

8. Nõukogude periood ja kolhoosiaeg.

Kogus on kirjalikke materjale ja esemeid mineraalvee villimisest ja savitööstusest. Nõukogude perioodil puuriti mineraalveekaev Häädemeestele ja samanimeline vesi oli tuntud juba 1970ndatel. Praegu toodab samuti Häädemeeste mineraalveetehas pudelitesse villitud mineraalvett. Tähtsal kohal on olnud Häädemeeste savi, mida

kasutati juba rohkem kui sada aastat tagasi. Praegu toodetakse savist kergkruusa ja ehitusplokke, samuti kasutavad kohalikke savi keraamikud ja potitööstus. Kolhoosiajast on säilinud hulgaliselt dokumente, tunnistusi, spordidiplomeid ja fotosid.